

реалізації прав і обов'язків суб'єктів правовідносин, то «суспільна справедливість» і «законна справедливість» є інструментами захисту майнового балансу сторін в конфліктних ситуаціях, інструментами правозаступача, при винесення справедливих рішень в судовому порядку.

Список використаних джерел:

1. Борисової В. І., Фатєєвої В. І., Яроцького В.Л. Цивільне право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2004. 480 с.
2. Піогребняк С.П. Основоположні принципи права: монографія. Харків: Право. 2012. 240 с.
3. Погрібний С. О. Справедливість, добросовісність та розумність як загальні засади цивільного законодавства України: Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. 2004. С. 133.
4. Іванова С. А. Принцип соціальної справедливості в правоохоронної діяльності (теоретичні аспекти реалізації): Держава і право. 2006. С. 18.

СУЩЕНКО Дмитро,

здобувач вищої освіти третього курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

РЕЗВОРОВИЧ Кристина,

кандидат юридичних наук, завідувач
кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНОГО ПРАВА У ЦИВІЛЬНОМУ
ЗАКОНОДАВСТВІ: ПОНЯТТЯ ТА ПРИНЦИПИ**

Цивільне право – це одна з провідних галузей національного права України, яка характеризується своїм окремим предметом і методом правового регулювання. Цивільне законодавство регламентує здійснення зобов'язальних правовідносин, що мають свій обсяг і функціонують на основі різних методологічних і концептуальних засадах.

Основна мета зобов'язання – це в результаті його реалізації отримати вигоду, яка в більшості випадків є майновою. Виконання зобов'язання відбувається за умови дотримання певної його форми та методології. Методологією є основа, на якій ґрунтується системна сукупність прийомів досліджень, певних принципів і методів, що застосовуються під час регулювання цивільних правовідносин. Загальна парадигма зобов'язання у

цивільному праві України вимагає якісного дослідження із аспектів системного, лінгвістичного, історична та методологічного розуміння значення цієї категорії [1].

Слід зазначити, що зобов'язання повинні широко досліджуватися за допомогою історичного методу. Чинний Цивільний кодекс України (далі - ЦКУ) є підґрунтям для дослідження цивільного законодавства на новому, досить розвинутому рівні, що застосовує сучасну методологічну основу і відроджує цивілістику у її класичному розумінні. Також вирішення багатьох актуальних теоретичних завдань зобов'язального права шляхом звернення до наукових праць цивілістів XIX-XX століть призведуть до позитивних тенденцій в дослідженні приватно-правових проблем.[2, с. 23].

Крім методологічної основи зобов'язання, важливе місце у вивченні природи цього цивільно-правового явище займає дослідження його елементів (об'єкту та змісту). Елементи зобов'язання характеризуються наступним чином: 1) зміст може бути ускладнений у разі, якщо боржник для виконання зобов'язання повинен виконати декілька дій, тому наявні одразу декілька обов'язків; 2) обов'язки у зобов'язанні можуть мати обидві сторони.

Зобов'язання – це механізм переміщення матеріальних благ від однієї сторони до іншої, який є також засобом господарського обороту, внаслідок чого боржник традиційно зобов'язується надати певні майнові блага. Норми, пов'язані із зобов'язальним правом, в основному регулюють майнові правовідносини, що характеризує їх матеріальність. Порушене право кредитора за зобов'язанням відновлюється шляхом притягнення до відповідальності боржника (порушника), яка пов'язана із майновими відшкодуваннями (як і цивільна відповідальність в цілому). Зобов'язальні відносини є ширшими, аніж відносини, які регулюють товарний обмін. Тому дуже важливим є вирішення питання щодо допустимості регулювання та захисту немайнових договірних зобов'язань [3, с. 15].

Ст.509 ЦКУ визначає зобов'язання як правовідносини, за якими боржник зобов'язується вчинити на користь кредитора певну дію (виконати роботи, передати майно, надати послугу, сплатити гроші тощо) або ж утриматися від вчинення певної дії, а кредитор у свою чергу має право вимагати від боржника виконання його обов'язку [4].

Ст.509 ЦКУ характеризує зобов'язання наступним чином: 1) суб'єктом будь-якого зобов'язання виступає зобов'язана особа; 2) виставлення вимоги щодо зобов'язаної особи – риса суб'єктивного права; 3) дії майнового та немайнового характеру – це предмет зобов'язання; 4) правосуб'єктність осіб є формально рівною повністю або в деякій частині зобов'язання [4].

Отже, узагальнюючи проведене дослідження, можна зробити висновок, що зобов'язання – це невід'ємна частина будь-якої сфери людської життєдіяльності, яка допомагає громадянам реалізовувати свої приватноправові потреби, яка регулюється нормами цивільного законодавства України. Зобов'язання широко використовуються в умовах

сучасних соціальних перетворень, адже їх реалізація характеризує розвиток соціальних, культурних, політичних та економічних процесів.

Список використаних джерел:

1. Слома В.М. Поняття зобов'язання у цивільному праві. Юридичний вісник 1 (38) 2016. Цивільне і трудове право. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/7833/1/%D0%9F%D0%BE%D0%BD%D1%8F%D1%82%D1%82%D1%8F%20%D0%B7%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%B2%D1%8F%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>
2. Голубева Н. Ю. Значення загальної теорії про зобов'язання для подальшого вдосконалення цивільного законодавства. *Часопис цивілістики*. 2018 № 32 с. 23.
3. Голубева Н. Ю. Методологічні засади визначення категорії «Зобов'язання із нематеріальним змістом». *Часопис цивілістики*. 2016 № 347 с. 15.
4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/435-15>

ТИШКОВ Владислав,

здобувач вищої освіти другого курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних
розслідувань Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:

КРУГЛОВА Ольга,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права
та процесу Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ДЕРЖАВОЮ ЗБИТКІВ
СПРИЧИНЕНИХ ЗЛОЧИНОМ**

За вчинення протиправного діяння особа, що їх спричинила зобов'язана понести відповідне покарання, пропорційне вчиненому злочину. Таким покаранням, або санкцією, можуть бути громадські роботи, штраф, обмеження або позбавлення волі тощо. Кожен з цих видів юридичної відповідальності чітко передбачений та врегульований законом. Однак під час законодавчого процесу, в якому розглядається питання відповідальності особи за вчинене нею протиправного діяння, можуть виникати прогалини в законодавстві, тобто ситуації, коли відсутня норма закону, яка необхідна для регулювання конкретної життєвої ситуації [1].